

# Guide til en god start i dit lokale frivilligråd

- inspiration, værktøjer og øvelser



Publikationen er udgivet af:

Frivilligrådet

Stationsvej 10

9460 Brovst

Tlf: 33 93 52 93

E-mail: [info@frivilligraadet.dk](mailto:info@frivilligraadet.dk)

[www.frivilligraadet.dk](http://www.frivilligraadet.dk)

**Guide til en god start i dit lokale frivilligråd  
- inspiration, værktøjer og øvelser**

Januar 2022

1. udgave, 1. oplag

Trykt udgave: ISBN 978-87-991005-8-3

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-991005-7-6

Design, layout og tilgængelighed: 4PLUS4

# Indhold

Indledning.....	4
Hvad er vores opgaver og rolle? .....	6
Hvordan løser vi vores opgaver bedst? .....	9
Hvordan får vi et godt samarbejde i rådet?.....	12
Hvordan skaber vi fremdrift i arbejdet? .....	15
Hvordan får vi nye medlemmer involveret i arbejdet? .....	19
Hvem samarbejder vi med? .....	22
Hvordan kommer vi på den politiske dagsorden?.....	25
Hvordan opdager foreninger og frivillige os?.....	31
Læs mere .....	34

# Indledning

Denne guide giver dig inspiration og konkrete værktøjer til at kickstarte jeres fælles arbejde i frivilligrådet. Målet er at gøre det nemmere at få overblik over de væsentligste opgaver i rådet og få sat gang i de vigtige drøftelser af mål og opgaver, der skal danne grundlaget for jeres videre arbejde. Guiden er tiltænkt både nye og erfarne rådsmedlemmer, der vil skabe et fælles afsæt for det videre arbejde.

Lokale frivilligråd er forskellige, og der er derfor ikke én opskrift på det gode rådsarbejde, men guiden fokuserer på de områder, fx samarbejde og opgaveafklaring, der altid er vigtige for at få en god fælles start på et effektivt rådsarbejde - lige meget hvordan I er organiseret.

Guiden bygger bl.a. på interview med formænd og rådssekretærer fra udvalgte lokale frivilligråd. En stor tak til dem for at bidrage med gode erfaringer og viden.

## Hvordan bruger vi guiden?

Guiden er bygget op omkring en række temaer. I forbindelse med temaerne er der udviklet et antal refleksionsspørgsmål og øvelser, som I kan gennemgå i fællesskab. Vi anbefaler, at I gennemgår temaerne løbende på de første møder eller arrangerer en decideret introduktionsdag, hvor I har god tid til alle øvelser og spørgsmål. Udpeg en tovholder, fx rådets formand eller sekretær, der kan lede jer igennem diskussionerne, sikre fremdrift og samle op undervejs.

Som et supplement til guiden er der udarbejdet en række videoer, som bl.a. gennemgår øvelserne. Find videoerne på [www.frivilligraadet.dk](http://www.frivilligraadet.dk).

## Frivilligrådets anbefalinger til kommuner og lokale frivilligråd

Det nationale Frivilligråd har udarbejdet en række anbefalinger for at styrke de lokale frivilligråds arbejde og understøtte rådernes politiske indflydelse samt deres rolle som repræsentanter for den frivillige sektor. Anbefalingerne skal ses som gode råd, som lokale frivilligråd og kommuner kan følge i det omfang, de kan passe ind hos dem. Denne guide til en god start i dit lokale frivilligråd tager afsæt i anbefalingerne.

Læs anbefalingerne ”Udfold frivilligrådernes potentiale og styrk den frivillige sektors samarbejde med kommunen” på [www.frivilligraadet.dk](http://www.frivilligraadet.dk).

# Hvad er vores opgaver og rolle?

Som medlem af dit lokale frivilligråd er du valgt eller udpeget til at gøre en forskel for den lokale frivillige sociale sektor.

Det betyder mere præcist, at du som medlem af frivilligrådet skal være med til at:

- Sikre gode rammer og vilkår for det frivillige arbejde
- Styrke de frivillige foreningers position – både i befolkningen og blandt politikerne
- Synliggøre de frivilliges indsats, vilkår og værdi
- Være de lokale frivillige sociale foreningers talerør.

## Påvirk politikerne

Det lokale frivilligråd skal først og fremmest spille en stærk politisk rolle. Det er jer, der skal sikre, at politikerne forstår værdien af og har blik for de frivilliges interesser og forhold i jeres kommune. Det er også jer, der skal være med til at kvalificere politikerne beslutninger om de frivilliges vilkår, hvilket kræver, at I bliver hørt og inddraget i de politiske beslutningsprocesser. Fx ved at afgive hørings svar eller holde dialogmøder med politiske udvalg.

## Tjek vedtægterne

Som frivilligråd vil I typisk have et specifikt politisk opdrag, et formål og nogle opgaver, som er beskrevet i frivilligrådets vedtægter eller kommissorium. Start altid med at læse dokumenterne godt igennem. Det er dem, der fungerer som en vigtig rettesnor for jeres arbejde og virke i rådet.

## Vær bevidst om din rolle som rådsmedlem

I frivilligrådet skal I varetage de frivillige sociale foreningers fælles interesser. Det er derfor vigtigt, at du som medlem ikke blot tænker på dit eget baglands ønsker og behov. Vær bevidst om, hvem netop du repræsenterer. I nogle frivilligråd er du talerør for alle frivillige sociale aktører i kommunen. I andre frivilligråd kan du være valgt ind til at repræsentere en særlig målgruppe (fx udsatte voksne).

## Prioritér opgaverne

Vægtningen af opgaver kan være forskellig fra råd til råd, men det er vigtigt allerede på første møde at diskutere prioriteringen af opgaver. Som rådsmedlemmer er I typisk frivillige, og I har kun en vis mængde tid og kræfter til jeres rådighed. Brug dem på det mest vigtige. Som frivilligråd har I andre opgaver end fx en forening eller et frivilligcenter, der laver konkrete frivillige sociale aktiviteter. Jeres opgave er primært at fungere som de frivilliges talerør.

## De typiske opgaver for lokale frivilligråd



**Figur 1:** De lokale frivilligråds typiske opgaver



## Refleksionsspørgsmål

### Diskutér:

- Løser I alle opgaver i figuren?
- Er der nogle af opgaverne i figuren, I ikke løser, men gerne vil løse?
- Har I andre opgaver end de, der er nævnt i figuren?
- Hvad er vores formål som frivilligråd? Tag udgangspunkt i jeres vedtægter og sæt flere ord på.
- Hvordan gør frivilligrådet helt konkret en forskel i vores kommune i dag?
- Hvor kan vi som frivilligråd styrke vores indsats? Og hvad kræver det?
- Hvilken rolle spiller frivilligrådet i dag i forhold til politiske beslutninger?
- Hvilken rolle vil vi gerne have, at rådet skal spille i fremtiden?
- Hvilke opgaver skal vi bruge mest tid på? Prioritér.



# Hvordan løser vi vores opgaver bedst?

Et frivilligråd har mange forskellige opgaver, og det kræver forskellige kompetencer. Fx er interessehåndtering, forståelsen af kommunens arbejdsgange og kommunikationskompetencer vigtige for arbejdet. Kompetenceniveauet kan veksle fra råd til råd, men der skal gerne være en sammenhæng mellem rådets formål og medlemmernes kvalifikationer.

## Diskutér og styrk kompetencerne

Der er ingen forventning om, at alle medlemmer af rådet kan det samme, men det kan være nyttigt at afdække medlemmernes kompetencer og interesser for at kunne afklare, om der er brug for at styrke eller supplere viden og evner i rådet.

## Match motivation med opgaver

I kan have meget forskellige motiver til, at I har opsøgt eller sagt ja til en plads i frivilligrådet. Nogle er drevet af lysten til politisk interessevaretagelse og udvikling af strategi. Andre er mere optaget af at igangsætte og afvikle konkrete aktiviteter. Afdæk gerne på et af de første møder jeres forskellige kompetencer, motivation og præferencer for at indgå i rådet. På den måde kan I bedre pejle jer ind på, hvilke opgaver I hver især brænder særligt meget for, og hvilke der er realistiske at løfte i fællesskab.

## Fordel funktioner og afstem forventninger

Når I har afdækket jeres styrker, og hvad der driver jer, bør I afstemme forventninger med hinanden: Hvor meget tid kan I hver især bruge på rådsarbejdet? Hvordan kan I sikre ejerskab og deltagelse fra alle medlemmer? Derefter kan I fordele opgaverne imellem jer og udpege tovholdere til de specifikke funktioner. Fx ansvar for at skrive høringsvar eller være kontaktpersonen til frivilligcenteret.



## Refleksionsspørgsmål

### Diskutér:

- Hvad er vi hver især gode til? Tag en runde omkring bordet.
- Mangler vi kompetencer eller viden i rådet for at kunne udfylde vores rolle?
- Hvad er vores motivation hver især for at deltage i rådet?
- Hvordan kan vi bedst udnytte vores styrker og drivkraft til at opfylde rådets formål?
- Er der opgaver i rådsarbejdet, som vi gerne vil blive bedre til og fx med fordel kunne tage et kursus i?
- Kan nogle opgaver uddelegeres eller varetages af enkelte medlemmer eller arbejdsgrupper?
- Hvilke forventninger er der til de enkelte funktioner i rådet?

# Øvelse

## Afdæk rådets samlede kompetencer

Få afdækket hinandens styrker og kompetencer i denne øvelse på 5 trin.

---

Hvor lang tid tager øvelsen: ⌚ ca. 1,5 timer.

**Hvem deltager?** Alle i frivilligrådet.

**Hvad kræver det af deltagerne?** Alle skal have kendskab til rådets vedtægter, opgaver og rolle.

**Hvad skal vi bruge til øvelsen?** Skriveredskaber og et print af kompetenceskemaet. Find det på [frivilligraadet.dk](http://frivilligraadet.dk).

**1** **Trin 1:** Udpeg en tovholder, der skal bringe jer igennem øvelsen på den afsatte tid og opsummere svarene undervejs (fx jeres rådssekretær).

**2** **Trin 2:** ⌚ ca. 15 min.  
Deltagerne udfylder hver især dette skema:

Hvad er du særligt optaget af, når det handler om frivilligrådets mål og formål?	Hvilke kompetencer vil du gerne udvikle i rådsarbejdet?
Hvilke kompetencer kan du bidrage med i rådsarbejdet?	Hvilke kompetencer ønsker du, at de andre medlemmer bidrager med i rådsarbejdet?

**3** **Trin 3:** ⌚ ca. 30 min.  
Deltagerne fremlægger på skift svarene fra deres skema. Efter den første fremlæggelse har deltagerne mulighed for at spørge ind til hinandens svar.

**4** **Trin 4:** ⌚ ca. 30 min.  
Tovholderen opsummerer rådets samlede kompetencer og noterer dem i et ark. Deltagerne drøfter derefter: Har vi de nødvendige kompetencer til at opfylde rådets mål? Hvad mangler vi? Hvordan kan vi få de nødvendige kompetencer?

**5** **Trin 5:** ⌚ ca. 15 min.  
Deltagerne aftaler næste skridt. Er der fx behov for hjælp udefra i form af et fælles oplæg? Skal et eller flere rådsmedlemmer deltage i et kursus?

# Hvordan får vi et godt samarbejde i rådet?

Godt samarbejde er en vigtig forudsætning for at få løst jeres opgaver og skabe mest mulig værdi som frivilligråd. Sørg derfor for, at der er plads til forskellige holdninger og ideer i rådet.

## Skab klare rammer

Uklarhed skaber grobund for uenigheder, og derfor er det vigtigt, at I har klare rammer for rådsarbejdet. Det er fx vigtigt at få styr på, hvem i rådet, der har ansvar for hvad. Diskutér også jeres rammer omkring møderne. Hvor ofte mødes I? På hvilket tidspunkt? Hvor mødes I? Og hvilken forberedelse forventer I af hinanden inden møderne? Beslut jer desuden for, hvordan I vil forebygge og håndtere konflikter. Beskriv, hvad I vil gøre i tilfælde, hvor I er uenige.

## Forretningsordenen – få styr på jeres spilleregler

Frivilligrådet kan vælge at formulere og vedtage en forretningsorden. Forretningsordenen er et sæt spilleregler for, hvordan I organiserer jer, samarbejder og træffer beslutninger. Forretningsordenen beskriver eksempelvis:

- Regler for afvikling af frivilligrådets møder (fx udformning af dagsorden)
- Formelle regler for frivilligrådets virke
- Personlig forventningsafstemning mellem rådsmedlemmerne
- Rolle- og kompetencefordeling
- Regler for intern og ekstern kommunikation, herunder retten til at udtale sig på vegne af rådet
- Ansvars- og opgavefordeling. Fx uddelegering af specifikke opgaver til underudvalg eller arbejdsgruppe.

## Tilpas forretningsordenen løbende

Forretningsordenen kan variere i omfang, detaljegrad og længde, men sørg for, at den ikke bliver for lang og indviklet. Husk at gennemgå forretningsordenen én gang årligt, så I får den tilpasset efter jeres aktuelle behov.



## Tip

### Skab plads til udvikling

For at fastholde og motivere medlemmerne i rådet er det vigtigt, at I sørger for at skabe plads til nye ideer. Gør det fx til et fast punkt i dagsordenen at diskutere nye tiltag.



## Refleksionsspørgsmål

### Diskutér:

- Hvordan sikrer vi effektiv kommunikation mellem møderne?
- Hvilket fremmøde og hvilken forberedelse forventer vi af hinanden?
- Hvor mange skal vi være til stede – fysisk eller digitalt - for, at rådet er beslutningsdygtigt?
- Er der uklarhed om fx opgaver eller praktiske forhold, som giver anledning til usikkerhed hos os hver især?
- Hvordan vil vi forebygge og håndtere personlige- og/eller interessekonflikter mellem medlemmer?

# Øvelse

## Lav principper for det gode samarbejde hos jer

I denne øvelse på 5 trin skal I formulere principper for jeres samarbejde og blive enige om, hvordan I anvender dem i hverdagen.

---

Hvor lang tid tager øvelsen: ⌚ ca. 1 time.

**Hvem deltager?** Alle medlemmer af rådet.

**Hvad kræver det af deltagerne?** Overvej inden øvelsen, hvad der er vigtigt for dig for at skabe et godt samarbejde. Alle skal inden øvelsen have læst rådets vedtægter/kommissorium.

**Hvad skal vi bruge til øvelsen?** Stort papir eller tavle og tilhørende skriveredskab.

- Trin 1:** Udpeg en tovholder, der står for at lede øvelsen. Dvs. en, der tager tid, opsummerer undervejs (fx på tavlen) og styrer dialogen. Det kan fx være jeres rådssekretær.
- Trin 2:** ⌚ ca. 25 min.  
Tag en runde hvor I hver især svarer på spørgsmålet: **Hvad er vigtigt for et godt samarbejde i rådet?** Sørg for ikke at afbryde undervejs. Efter runden kan I bede om uddybning af hinandens svar.
- Trin 3:** ⌚ ca. 15 min.  
På baggrund af svarene fra trin 2 skal I nu i fællesskab blive enige om 7 principper, som er vigtige for at skabe gode møder hos jer (fx velforberedt, rettidig eller respektfuld dialog). Tovholderen opsummerer på tavle/papir.
- Trin 4:** ⌚ ca. 20 min.  
Afstem forventninger. Tag en runde, hvor I hver især svarer på: **Hvad forventer vi hver især af hinanden før, under og mellem møderne?** Det kan fx være i forhold til fremmøde, engagement under møderne og opfølgning. Giver runden anledning til konkrete aftaler, noterer tovholderen aftalerne på tavle/papir.
- Trin 5:** Sker efter øvelsen  
Opdater jeres forretningsorden ud fra det, I er nået frem til i øvelsen, så I har det bedste udgangspunkt for et godt samarbejde.

# Hvordan skaber vi fremdrift i arbejdet?

For at skabe fremdrift i rådsarbejdet er det vigtigt, at rådets mål og delmål er tydelige for alle medlemmer. Det kan derfor være en god idé at udarbejde en visionsplan for jeres frivilligråd, hvor I definerer en klar, overordnet retning for arbejdet i rådet.

## Hvad er en vision?

En vision er det overordnede mål, som I sammen skal forsøge at arbejde hen imod. Fx "Vi ønsker at blive en stærk stemme for de frivillige sociale foreninger i vores område". Visionen skal danne afsæt for de konkrete mål og delmål, I sætter jer for rådsarbejdet, så I hele tiden er på rette vej.

**Se mere i videoen:** "Hvordan kan vi som frivilligråd arbejde med visioner?". I videoen kan I bl.a. få svar på, hvordan man omsætter sin vision til konkrete mål og delmål. Find videoen på [www.frivilligraadet.dk](http://www.frivilligraadet.dk).

## Skab dynamik i jeres arbejde

Organiser jeres rådsarbejde, så det skaber engagement og fremdrift. Fx ved at ned-sætte små arbejdsgrupper eller ad hoc-udvalg, som løser konkrete opgaver og tager ad hoc-beslutninger. På den måde bliver rådsmøderne i højere grad brugt til de overordnede beslutninger, mens rådsmedlemmerne kan være aktive i forskellige grupper.

## Bevar overblikket med et årshjul

Mange af jeres opgaver er tilbagevendende og bundne opgaver på bestemte tidspunkter af året. Et årshjul er et godt værktøj til at skabe overblik over årets gang. Årshjulet sikrer, at I overholder vigtige frister og når at forberede jer rettidigt på opgaver. Se årshjulet som et dynamisk værktøj, der løbende skal opdateres, så det er retvisende. Fx i starten af året.

## Planlæg årets aktiviteter

I kan med fordel supplere årshjulet med et møde- og handleplansskema, hvor I mere præcist planlægger og beskriver årets øvrige indsatser. Husk, at der skal være en klar sammenhæng mellem rådets overordnede mål og vision og de aktiviteter, som rådet igangsætter.

## Styr jeres møder

Forretningsorden, dagsorden til møderne og mødereferater er rådets vigtigste styringsredskaber.

Helt konkret er det vigtigt at have:

- En fyldestgørende forretningsorden, der bl.a. klarlægger ansvars- og rollefordeling (læs mere i afsnittet: "Hvordan får vi et godt samarbejde i rådet?")
- En klar dagsorden til møderne, så medlemmerne hurtigt kan gennemskue punkterne
- God mødestyring, så det fx er klart, hvornår et punkt er til hhv. orientering, diskussion og beslutning.



### Formandens særlige rolle

Formanden har en vigtig nøglefunktion i ethvert frivilligråd. Formandens typiske ansvarsområder er at:

- Sætte retningen for rådets arbejde
- Planlægge og afvikle møder
- Følge op på beslutninger
- Sikre et godt arbejdsmiljø i rådet
- Sikre åbenhed og gennemsigtighed i rådsarbejdet
- Udtale sig på vegne af rådet.

**Se mere i videoen:** "Din rolle som formand" på [www.frivilligraadet.dk](http://www.frivilligraadet.dk).



## ☆ Gode eksempler

### Drop de lange møder

I et frivilligråd er man gået fra at have få, men lange møder, hvor alle rådsmedlemmer skal deltage, til i stedet at have flere, men kortere møder, hvor det ikke er et krav, at alle deltager. Det har skabt et mere dynamisk og engageret frivilligråd og har givet en bedre dynamik i frivilligrådets arbejde.

### Lav en visionsdag

I et frivilligråd holdt man i begyndelsen af rådsperioden en hel visionsdag, hvor medlemmerne sammen med en facilitator udviklede en fælles vision og tilhørende aktivitetsplan for rådet. Overskriften på visionen var ”Vi lever af aktivisme og begejstring, hvor alle tiltag og aktivitet udspringer fra”. Arbejdet med visionen har medført et meget højere aktivitetsniveau og engagement blandt rådsmedlemmerne end tidligere.

## 💡 Refleksionsspørgsmål

### Diskutér:

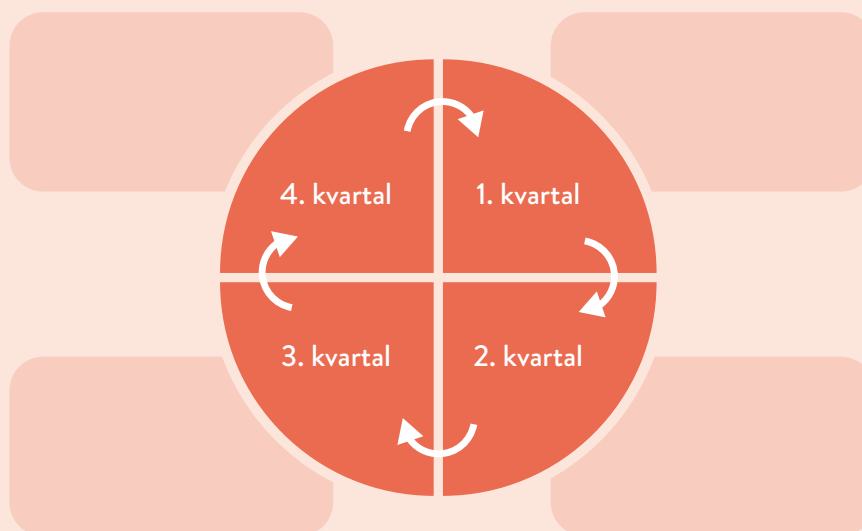
- Hvad kommer vi til at bruge mest tid på i løbet af året?
- Er prioriteringen mellem fx aktiviteter og det politiske arbejde hensigtsmæssig?
- Er der nogle opgaver, som skal nedprioriteres?
- Hvordan fordeler vi bedst opgaverne mellem os?
- Hvilken aktivitet forventer vi af hinanden mellem møderne?
- Har rådet den rigtige størrelse i forhold til effektive arbejdsgange?

## Øvelse

# Få styr på det kommende år

I denne øvelse skal I sammen som frivilligråd udfylde jeres årshjul samt en møde- og handleplan, så I har et overblik over årets opgaver.

**1** **Trin 1:** Udfyld jeres årshjul med jeres tilbagevendende og bundne opgaver samt tidsfrister.



**2** **Trin 2:** Udfyld i fællesskab jeres møde- og handleplansskema for det kommende år. Vær særligt opmærksom på:

- Ressourceforbrug. Har I tid og kræfter til at planlægge og afvikle aktiviteterne?
- Sammenhæng med mål. Bidrager aktiviteterne til, at I opfylder jeres overordnede mål?

### Møde- og handleplan for frivilligrådet

Dato	Aktivitet	Tid og sted	Indhold	Ansvarlig

# Hvordan får vi nye medlemmer involveret i arbejdet?

Der er forskel fra frivilligråd til frivilligråd på, om alle medlemmer skiftes ud på én gang, eller om de enkelte medlemmer udskiftes løbende. Uanset proceduren, er det vigtigt, at nye medlemmer bliver klædt godt på til arbejdet i rådet og forstår deres rolle som rådsmedlem. Fx at de ikke kun varetager egne interesser, men repræsenterer hele den lokale frivillige sociale sektor. Aftal en fast procedure for, at et erfarent rådsmedlem eller rådssekretæren fortæller om rollen, ansvaret og opgaverne som rådsmedlem. Husk at tilpasse mængden af informationer i starten, så nye medlemmer ikke oplever, at de bliver overdyngtet af papirer og opgaver fra første møde.



## Lav en intropakke

Giv nye medlemmer en lille intropakke med de mest relevante dokumenter. Det kan fx være en mappe, der indeholder:

- Frivilligrådets vedtægter, årshjul, aktiviteter og forretningsorden
- Procedurer for valg og møder i rådet
- Kontaktliste til frivilligrådsmedlemmerne og vigtige samarbejdspartnere
- Oversigt over kommunens frivillige organisationer
- Relevant lovgivning
- Kommunens frivilligpolitik
- Tildelingskriterier for § 18-midler.

## Introducér til fællesskabet

En god introduktion handler ikke kun om at blive klædt på til at kunne løse opgaverne, men også om at blive inviteret ind i fællesskabet. Som etableret råd har I sikkert nogle vaner og en særlig kultur, og for det nye medlem er det vigtigt, at der bliver sat ord på jeres uformelle samværsformer.

## ☆ Godt eksempel

### Vis jeres indsats

Et frivilligråd udarbejder en oversigt over det seneste års aktiviteter til nye medlemmer. Dokumentet giver et detaljeret indblik i frivilligrådets opgaver og resultater, så de nye medlemmer hurtigere kan komme i gang med arbejdet.

## ! Tip

Styrk fællesskabet med en social aktivitet. Fx en middag, et besøg hos foreninger, en udflugt til et andet frivilligråd eller en hel strategi- og visionsdag.

## ☆ Formandens tjekliste til den gode velkomst

- Orientér alle i rådet om det nye medlem, så alle som minimum kender navnet, når vedkommende træder ind ad døren første gang
- Udpeg en kontaktperson, der har ansvaret for at introducere til opgaver og fællesskabet i rådet
- Tag kontakt til det nye medlem inden første møde. Bekræft aftalen og spørg til, om der er noget, personen er i tvivl om
- Få afdækket hinandens styrker og motivation. Planlæg et tidspunkt, hvor I laver øvelsen "Afdæk rådets samlede kompetencer"
- Planlæg velkomsten. Skal der være noget klar til dagen? Fx blomster eller andet
- Følg op. Spørg til det nye medlems oplevelse, tvivl, idéer og kritik efter de første måneder i frivilligrådet.



## Refleksionsspørgsmål

### Diskutér:

- Hvilke vaner og uformelle omgangsformer har vi i rådet, som er værd at kende for nye medlemmer?
- Var der noget, som vi undrede os over, da vi selv startede som rådsmedlemmer?
- Er der noget i vores omgangsform, som kan gøre det svært at blive en del af fællesskabet? Fx et stort fokus på minder eller en del indforstået snak.
- Er der nogle praktiske ting, som vil være relevante for det nye medlem at vide? Fx vedrørende vores møder, fordeling af udgifter eller andet.

# Hvem samarbejder vi med?

For at få mest mulig viden, opbakning og indflydelse skal I forsøge at inddrage alle relevante aktører. Ud over de frivillige foreninger og et eventuelt frivilligcenter kan det være andre politiske udvalg og råd. Fx folkeoplysningsudvalget eller handicaprådet. Det er vigtigt at samarbejde bredt og på tværs af områder. Jo flere I samarbejder om at fremme de frivilliges interesse, desto stærkere stemme har I.



Hold møder på tværs af rådene i kommunen eller sørg for, at der sidder repræsentanter fra andre råd i frivilligrådet og omvendt.

## Forstå rådets unikke position

Sørg for at skabe tydelighed omkring jeres position i det frivillige sociale landskab. Hvad er netop jeres særlige opgaver og eksistensberettigelse? På den måde gør I det lettere for andre aktører at se, hvordan I kan hjælpe og bruge hinanden. Vær også bevidst om, hvilke snitflader I har til andre aktører, så I fx ikke modarbejder hinanden. Hav i stedet et fælles fokus på synergi for at fremme de frivilliges interesser.

## Kort over frivilligrådets typiske samarbejdspartnere

Forvaltningschefer	Frivilligkonsulent	Politisk udvalg
Andre kommunale råd	Frivilligcentret	Frivillige sociale foreninger
Andre typer frivillige organisationer	Lokale medier	Andre frivilligråd

**Figur 2:** Et frivilligråds typiske samarbejdspartnere

# Øvelse

## Kortlæg jeres samarbejdspartnere

I denne øvelse skal I blive klogere på jeres nuværende og mulige nye samarbejdspartnere, samt hvordan I vil styrke samarbejdet med dem.

---

Hvor lang tid tager øvelsen: ⌚ ca. 1 time.

**Hvem deltager?** Alle rådsmedlemmer, formand og gerne rådssekretær.

**Hvad kræver det på forhånd af deltagerne?** Der er ingen forberedelse.

**Hvad skal vi bruge til øvelsen?** Et print af figuren over et frivilligråds typiske samarbejdspartnere. Find figuren på [frivilligraadet.dk](http://frivilligraadet.dk).

- Trin 1:** Udpeg en tovholder, som leder jer igennem øvelsen (fx rådssekretæren).
- Trin 2:** ⌚ ca. 20 min.  
Se på figuren sammen.
  - Sæt navne på nuværende og potentielle samarbejdspartnere for netop jeres frivilligråd.
  - Overstreg de, som ikke er relevante for jeres frivilligråd. Begrund evt. jeres fravalg.
- Trin 3:** ⌚ ca. 20 min.  
Prioriter de tre vigtigste samarbejdspartnere for jer i dag. Begrund. Hvordan kan I styrke samarbejdet med dem? Tovholderen noterer ned undervejs.
- Trin 4:** ⌚ ca. 20 min.  
Identificer tre potentielle samarbejdspartnere, som I med fordel kan øge samarbejdet med. Diskutér, hvordan I vil opnå det. Tovholderen noterer ned undervejs.



# Hvordan kommer vi på den politiske dagsorden?

Et godt samarbejde mellem kommunen og frivilligrådet er afgørende for at fremme gode rammer og vilkår for de frivillige i lokalområdet. Derfor er det vigtigt at have en løbende dialog med relevante politiske udvalg og/eller udvalgsformænd. Det kan fx ske ved årlige dialogmøder, løbende orienteringer til og fra udvalg og forvaltninger. I samarbejdet med politikere, udvalg og forvaltninger er det vigtigt at fokusere på jeres udbytte, men også hvordan I kan bidrage til at nå politiske mål.

## Sæt tidligt ind

Som frivilligråd skal I gerne på banen allerede i de indledende diskussioner af nye politiske tiltag på det frivillige område. På den måde kan I bidrage til at finde fælles løsninger og træffe bedre politiske beslutninger med en bredere opbakning.

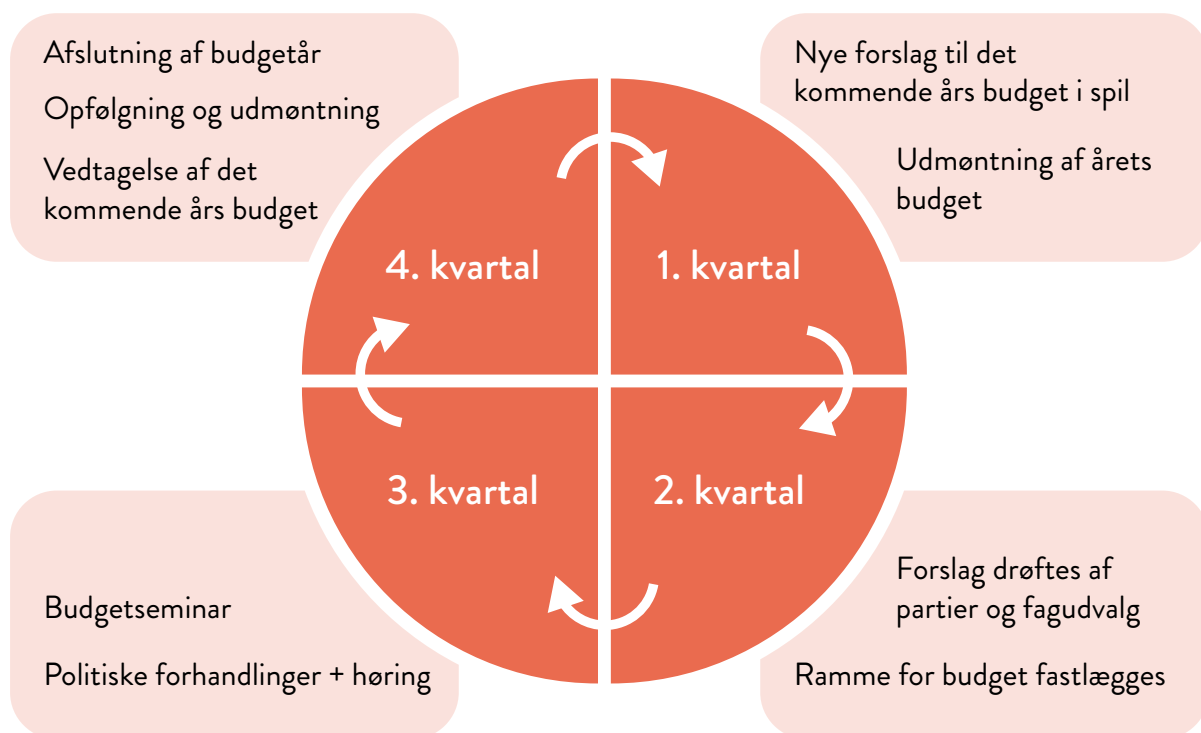
Det er vigtigt at huske på, at der for politikerne kan være flere fordele ved at inddrage frivilligrådet i beslutningsprocesserne. Som frivilligråd giver I politikerne:

- Indblik i, hvad der foregår i den frivillige verden i deres lokalområde
- Viden om jeres målgrupper
- Nye og værdifulde perspektiver på det politiske arbejde
- Kvalificeret sparring i beslutningsprocesser
- Konkrete løsningsforslag.

## Det typiske kommunale budgetårshjul

Det kommunale årshjul har stor betydning for, hvornår der er mulighed for at få fremsat ønsker til økonomiske prioriteringer i kommunen. Tidspunkterne kan variere fra kommune til kommune. Tjek derfor de lokale budgetprocesser i jeres kommune. På den måde kan I tilrettelægge den bedste proces.

Nedenfor ses et årshjul for budgetlægningsproces, som det ser ud i mange kommuner.



**Figur 3:** Det typiske kommunale budgetårshjul

## ☆ 7 gode råd til at få frivilligheden på den politiske dagsorden

- 1) **Sæt mål:** Formulér klare mål for jeres politiske interessevaretagelse. Hvad vil I opnå? Koncentrér jer om 1-2 mærkesager og budskaber
- 2) **Husk timingen:** Præsenter jeres sag, når det er aktuelt for politikerne (se det kommunale årshjul)
- 3) **Klæd politikerne på:** Politikere har ofte begrænset tid. Hjælp dem til at forstå sagen ved kort og præcist at præsentere de relevante informationer og sammenhænge
- 4) **Fokusér på værdien:** Det skal være tydeligt for politikerne, hvordan I kan bidrage til at løse et problem for kommunen
- 5) **Vær konstruktiv:** Kom med konstruktive argumenter og løsningsforslag i stedet for beklagelser
- 6) **Tag udgangspunkt i politikernes perspektiv:** Forstå, hvad politikerne hver især er optaget af (fx ensomhed, unge, ældre, fællesskaber etc.) og start her, når I skal præsentere jeres sag
- 7) **Vær politisk farveblind:** Lad dig ikke påvirke af partipolitiske holdninger. I arbejder for at fremme frivilligheden. Uanset partifarve.

## ☆ Hvad kan I eksempelvis være med til at påvirke?

- Kommunale udviklingsprojekter
- Beslutninger vedrørende nye faciliteter på frivilligområdet
- Kommunale retningslinjer for tilskud på frivilligområdet
- Kommunale politikker på frivilligområdet.



Tip

### **Mød politikerne**

Overvej, hvordan I bedst kan give politikerne indsigt i de frivilliges hverdag og forhold. Skal I invitere på kaffe, arrangere praktik i en frivillig forening eller noget helt tredje? Husk, at politikere også bare er mennesker, der brænder for at gøre en forskel i lokalområdet, og det kan I som frivilligråd hjælpe dem med.



Godt eksempel

### **Afdæk problemet**

Et frivilligråd lavede sammen med kommunen en miniundersøgelse af udfordringerne med lokalemangel blandt foreningerne i kommunen. Frivilligrådet oplevede, at det faktuelle afsæt med præcise tal på problemets omfang gav dem større gennemslagskraft og skærpede politikernes lydhørhed.



Tip

Hent mere inspiration i Frivilligrådets guide ”Klar til kommunalvalg og en ny valgperiode”, som findes på [www.frivilligradet.dk](http://www.frivilligradet.dk).

# Øvelse

## Se problemet med politikernes øjne

I denne øvelse skal I arbejde med at formulere rådets ønsker, så de bliver relevante for politikerne.

Hvor lang tid tager øvelsen: ⌚ ca. 1,5 timer.

**Hvem deltager?** Alle medlemmer af rådet.

**Hvad skal vi bruge til øvelsen?** Skrivereddskaber og et print af skemaet. Find det på [frivilligraadet.dk](http://frivilligraadet.dk).

# 1

**Trin 1:** ⌚ ca. 30 min.

Gå sammen to og to. Start med at kigge i rådets vedtægter. Identificér og diskutér dernæst et konkret problem, som I hjælper kommunen med at løse. Det kan fx være i forhold til en særlig målgruppe eller problemstilling, som I ved, optager politikerne. Udfyld skemaet nedenfor.

Kom med løsninger på politikernes udfordringer	Udfyld svaret
1) Hvad er udfordringen, som I hjælper med at løse?	
2) Hvem går det ud over?	
3) Hvad er konsekvensen, hvis udfordringen ikke bliver løst?	
4) Hvordan kan I bidrage til, at udfordringen bliver løst?	
5) Hvad er gevinsten for kommunen, hvis problemet bliver løst?	

# 2

**Trin 2:** ⌚ ca. 30 min.

Fremlæg og vurder jeres eksempler i plenum. Diskuter derefter hvilke ligger tættest op ad kommunens målsætninger? Har enkelte politikere netop denne udfordring som sin mærkesag?

# 3

**Trin 3:** ⌚ ca. 15 min.

Vælg to problemer ud, som I vil bruge som jeres stærkeste argumenter for frivillighed.

# 4

**Trin 4:** ⌚ ca. 20 min.

Diskutér jeres næste skridt. Hvordan vil I præsentere politikerne for problemet og de mulige løsningsforslag?

## Eksempel på udfyldt skema

<b>Kom med løsninger på politikernes udfordringer</b>	<b>Udfyld svaret</b>
1) Hvad er udfordringen, som I hjælper med at løse?	1) Vi bidrager til at bekæmpe den voksende ensomhed blandt unge.
2) Hvem går det ud over?	2) X procent af de unge i kommunen.
3) Hvad er konsekvensen, hvis udfordringen ikke bliver løst?	3) Ensomhed kan føre til dårlig mental og fysisk sundhed. Dårlig trivsel kan medføre, at unge ikke gennemfører en uddannelse.
4) Hvordan kan I bidrage til, at udfordringen bliver løst?	4) Vi tilbyder fællesskaber.
5) Hvad er gevinsten for kommunen, hvis problemet bliver løst?	5) Bedre mental og fysisk sundhed – mere overskud til at gennemføre en uddannelse (jf. målsætninger i kommunens sundheds-, uddannelses- og børne- og ungepolitik.

# Hvordan opdager foreninger og frivillige os?

Som råd er I den frivillige verdens talerør, og derfor skal foreninger og frivillige kende til jer og jeres arbejde. Foreninger og andre frivillige fællesskaber skal opleve, at de bliver set og hørt af rådet, og det skal være nemt for omverdenen at forstå og gennemskue, hvad rådet laver.

Hvis ikke foreninger og frivillige kender til jer eller forstår, hvordan I kan hjælpe dem, mister rådet sin legitimitet og bliver overflødig. Vær opsøgende, nysgerrig og i dialog - også med dem, I ikke kender i forvejen.



## Hvor informerer vi om frivilligrådets arbejde?

I kan fx kommunikere via:

- Netværk og samarbejdspartnere, fx medlemmer af politiske råd
- Hjemmeside
- Frivilligcenteret
- Møder og events
- Nyhedsbreve
- Omtale i lokale medier
- Sociale medier
- Flyers.

Det er vigtigt, at I præcist kan forklare, hvem rådet er, hvorfor I er sat i verden og hvordan I arbejder. Formulér sammen en kort fælles præsentation – elevatortalen – så omverdenen får det samme klare billede af rådet og dets arbejde – uanset hvem af medlemmerne, man møder.

## ☆ Gode eksempler

### Tour de forening

Tag på ”Tour de forening”. Invitér jer selv på besøg hos foreninger for at få et bedre indblik i, hvad der rører sig blandt de frivillige og for at fortælle om, hvad de kan bruge rådet til.

### Foreningsbuddy

Bliv ”Foreningsbuddy”. Fordel de frivillige sociale foreninger mellem rådsmedlemmerne, så I hver især er ansvarlig for at være i løbende kontakt med netop de foreninger.

## 💡 Refleksionsspørgsmål

- Hvor kan I synliggøre rådet og dets arbejde i forhold til frivillige og foreninger?
- Hvordan kan I sikre løbende kontakt med dem, I repræsenterer?
- Hvordan kan I bedst formidle relevante informationer fra kommunen til foreningerne – og omvendt?
- Ad hvilke kanaler kan I løbende orientere frivillige og foreninger om rådets arbejde?
- Hvordan kan I gøre det nemmere for foreninger at henvende sig til rådet?
- Hvordan kommunikerer vi rådets arbejde udadtil, fx til lokale medier, og hvem har ansvaret herfor?



# Øvelse

## Lav en elevatortale

I denne øvelse skal I udvikle frivilligrådets elevatortale. En elevatortale er en præsentation, der er så kort, at du kan nå at sige den på en tur med en elevator. Dvs. ideelt set under 1 minut. Efter talen skal modtageren have et indtryk af, hvem I er, og være nysgerrig på at høre mere. Talen skal være nem at forstå, og så skal den selvfølgelig være sand.

---

Hvor lang tid tager øvelsen: ⌚ ca. 80 minutter.

**Hvem deltager?** Alle medlemmer af rådet.

**Hvad skal vi bruge til øvelsen?** En tavle, papir og skriveredskaber.

- Trin 1:** Udpeg en tovholder til at lede jer igennem øvelsen. Fx jeres rådssekretær.
- Trin 2:** ⌚ ca. 15 min.  
Overvej hver især, hvad der er det vigtigste at fortælle om jeres frivilligråd. Hvis I har en vision, skal elevatortalen hænge sammen med visionen. I kan fx bruge nogle af disse hjælpesætninger til at komme i gang:
  - Vi er...
  - Vi er sat i verden for at...
  - Det gør vi, fordi...
  - Det gør vi ved at...
  - Vi gør en forskel for de frivillige ved at...
  - Vi skaber værdi for kommunen ved at...
- Trin 3:** ⌚ ca. 25 min.  
På skift deler I jeres overvejelser for hinanden – hvad bør være med i en elevatortale?
- Trin 4:** ⌚ ca. 10 min  
Hvert rådsmedlem skal nu udvælge og nævne et nøgleord eller budskab, som skal med i elevatortalen. Tovholderen skriver op på tavlen.
- Trin 5:** ⌚ ca. 30 min  
Ud fra budskaberne og nøgleordene på tavlen udvikler I nu sammen en præcis elevatortale.
- Trin 6:** Sker efter øvelsen  
Øv elevatortalen med hinanden, og tag elevatortalen i brug ved enhver given lejlighed.

# Læs mere

Hent inspiration til jeres arbejde hos:

Det nationale Frivilligråd. [www.frivilligraadet.dk](http://www.frivilligraadet.dk).

→ Hent viden og inspiration under fanen ”Lokale frivilligråd”.

Center for Frivillig Socialt Arbejde. [www.frivillighed.dk](http://www.frivillighed.dk)

→ Landsdækkende videns- og rådgivningscenter for frivilligt socialt arbejde, der tilbyder en lang række gratis tilbud bl.a.:

- Kurser og webinarer
- Rådgivningsguider og faglige artikler.

## Bliv en del Frivilligrådets netværk

Frivilligrådet har oprettet en lukket Facebook-gruppe for medlemmer af lokale frivilligråd og kommunale medarbejdere, der betjener de lokale frivilligråd. Her kan du nemt og uformelt få sparring på dit arbejde i dit lokale frivilligråd.

Sådan gør du: Gå på Facebook, søg på gruppen ”Netværk for lokale frivilligråd”, og anmod om at blive medlem.



# Frivilligrådet

Frivilligrådet er et uafhængigt statslig råd, som rådgiver socialministeren, Folketinget og andre aktører om frivilligt socialt arbejde.

Frivilligrådet er sat i verden for at understøtte, at alle de mange frivillige, der gør en forskel for mennesker i sårbare og udsatte positioner, har de bedste betingelser og vilkår.

Rådet består af 12 medlemmer, der alle enten er en del af eller har tætte snitflader til den frivillige sociale sektor.

Frivilligrådet ønsker at have en tæt kobling til de lokale frivilligråd ved at understøtte deres arbejde og have en løbende dialog og erfaringsudveksling.

Se mere på vores hjemmeside og kontakt os, hvis du har spørgsmål.

 [frivilligraadet.dk](http://frivilligraadet.dk)

 [info@frivilligraadet.dk](mailto:info@frivilligraadet.dk)

